STICUSA
KNIPSELKRANT 194

Jan. - Feb. 1988

BRASIA

DE UITVOERENDE KUNST WORDT OP CURACAO ONDERSCHAT

Monique Verhoek studeerde twee jaar psychologie aan de Universiteit met als bijvak drama.

In maart gaat zij haar eerste grote stuk; een monoloog met als titel "Lange reizen, korte liefdes" presenteren. Monique denkt dat verschillende aspekten van de Antilliaanse toneel zeer goed bruikbaar zou kunnen zijn vandaar dat zij de afgelopen drie maanden op Curaçao o.a. repetities en workshops heeft bijgewoond.

Hieronder volgt haar indruk van het toneelleven op Curaçao.

CURACAO PRO ARTE

In Nederland is er op toneelgebied een verdeling te maken. Het grote circuit en het kleine circuit. Het leven binnen het grote circuit speelt zich af in grote schouwburgen, voor zalen met rood gekleurde stoelen en achter spiegels met lampjes omringd.

Het kleine circuit betekent kleine theaters, houten banken, verder niets.

Sommigen zullen proberen om van het kleine circuit in het grote terecht te komen, anderen zijn verrukt van de charme van de kleine theaters en maken klein drama, zo intiem, alleen geschikt voor een kleine zaal.

Zo zal ook het publiek haar keuze maken of afwisselen; zachte stoelen, houten banken, grote drama's, kleine drama's.

Curaçao heeft een hele mooie schouwburg. Groot toneel, mooie kleedkamers (met lampjes), ruime werkplaats. Geschikt voor gezelschappen van het grote circuit uit Nederland, geschikt voor grote drama's vn hier.

Waar zijn echter de kleine theaters? De tempel heeft nog altijd meer dan 200 zitplaatsen. Is het CCC dan de enige mogelijkheid om voor een kleiner publiek te spelen? Wat doen hier de beginnende groepen? Of betekent dit dat het extra moeilijk is om te beginnen of iets anders te brengen dan groot spektakel?

En dan wordt hier niet bedoeld serieus toneel of minder spektakel.

Op de academia di arte o.l.v. José Capricorne is het mogelijk een avondopleiding drama te volgen. Eénmaal per week op wensdagavond werkt Ronnie Silié met een assistent (voorheen Humphrey Monte) met de beginnende acteurs en actrices. Er bestaat ook een 2e en 3e leerjaar. Er wordt gerepeteerd in een ruimte vn het voormalige klooster, nu St. Thomascollege. Een ruimte die uitstekend geschikt zou zijn als klein theater. Een niet te groot toneel, een zaalruimte gesierd door prachtige zuilen. Er wordt gewerkt aan het plan om de ruimte klaar te maken voor theater. Er zouden meer technische faciliteiten aangebracht moeten worden en het podium moet worden aangepast. Dat zou toch mooi zijn: een academia di arte met een eigen ttheatertje. De expositieruimte voor beeldend kunstenaars is er al, nu nog een ruimte voor de uitvoerende kunst.

De uitvoerende kunst lijkt op Curaçao nogal onderschat te worden. Pas aangekomen uit Nederland werd mij verteld dat er weinig tot niets aan theater gedaan werd op het eiland. "Toneel???"

Gefronste voorhoofden, schouders werden opgehaald. Lang heb ik gezocht, intussen denkend aan wat ik in Nederland had gezien: zo levendige, expressieve manier van spelen door Antilliaanse gezelschappen dat ik wist dat ik daar iets van kon leren.

Misschien was het niet nodig dat ik zolang heb moeten zoeken en informeren.

Ik heb gehoord dat men van plan is de aktiviteiten van de verschillende groepen meer te koppelen en te zorgen voor een goed onderling kontakt.

Waarschijnlijk is het dan ook eenvoudiger om op de hoogte te blijven van wat er gaande is op theatergebied. Misschien zouden ook de optredens zo gepland kunnen worden dat er niet te veel hiaten tussen ontstaan. Het publiek krijgt dan een constanten informatiestroom waardoor het m.i. alerter blijft voor wat er komen gaat.

Het is natuurlijk moeilijk om met een relatief beperkt aanbod een aaneengesloten periode te vullen. Daarom lijkt het een goede zaak dat men nu bezig is met een eventueel overleg tussen de verschillende instanties en groepen.

Met weinig of geen informatie zag ik uiteindelijk via, via, via spelers zo beweeglijk als ik gehoopt had, hoorde ik zoveel bongo's, zag ik dansers, dansers, dansers.

Kaska di Pinda brengt meeslepend totaal theater zo ritmisch als ik Nederlandse groepen nog niet heb zien doen. Dat hoeft ook niet. Ieder heeft zijn eigen cultuur met de voor- en nadelen ervan. Dat neemt niet weg dat we daarom juist veel van elkaar kunnen leren. Wat meer ritme en iets meer "aktie" zou het Nederlands toneel geen kwaad doen. Omgekeerd zou men een goede organisatie kunnen gebruiken. Verder zal men trouw moeten zijn aan de eigen cultuur, want wat heeft men aan een rationale Nederlandse humor als humor hier een gevoelskwestie is of een manier van omgaan met verdriet, in plaats van spitsvondig zijn met woorden.

Natuurlijk is het Nederlands toneel niet altijd en alleen maar rationeel. Tegenwoordig juist niet. Toch lijkt alles hier op Curaçao totaler te zijn. Woord in beweging, humor in pijn, ritme in alles en omgekeerd.

En dan heb ik nog maar een zeer klein gedeelte van de groepen gezien. Zo'n totale manier van spelen eist veel van de spelers en de regisseurs die overal in thuis moeten zijn. Wat misschien ook niet iedereen weet, is dat er soms heel interessante workshops te volgen zijn op toneelgebied. Bijv. binnenkort de workshops van John Leerdam en Rufus Collins.

Ik geloof zeker dat er positieve veranderingen en aanvullingen op komst zijn, die misschien enige tijd nodig hebben.

Ik heb echter genoeg gezien om een ieder die weer sceptisch reageert: "Toneel??? Op Curaçao??"
Zowel op Curaçao als in Nederland, naar bovenstaande titel te kunnen verwijzen.

Curaçao,
24 januari 1988.

Aart Broek over Willem Kroon en Shon Wein Hoyer

IN STUDIES OVER Antilliaanse literatuur komen over de periode van vóór 1940 meestal maar drie werken aan de orde, namelijk 'Atardi' van J. Sickman Corsen, 'Mijn zuster de negerin' van C. Debrot en 'Del Curaçao que se va' van John de Pool. Aan de resterende teksten wordt geen aandacht geschonken, men hecht er geen waarde aan. Als men ze al gelezen heeft, wil men ze liever onbekend laten blijven. Toch is er in die tijd een aanzienlijke hoeveelheid Papiamentstalige literatuur verschenen, wel zo'n twaalf romans alleen al. De waardering van de Papiamentstalige literatuur van na de oorlog wordt juist vergroot als we ook de literatuur van vóór 1940 kennen, stelt Aart Broek.

Vorig jaar heeft Aart Broek een lezingen- cyclus gehouden aan de UNA waarin het Papiamentstalige proza uit de jaren '20 en '30 ter sprake kwam. Het ging toen om verhalen en romans van onder anderen Willem Kroon en M.A. Fraay, die in die jaren verschenen in de weekbladen La Union en La Cruz.

Zondagochtend hield Aart Broek in het kader van de Colá Debrot- voordrachten weer een lezing, waarin nu motieven in het werk van W. Kroon en Shon Wein Hoyer het onderwerp vormden. Het ging nu echter niet om motieven in de verhalen en romans, maar om poëzie en artikelen.

MORALISEREND

De romans van Kroon c.s. zijn erg moraliserend, zo ook de poëzie. Pierre Lauffer noemt in zijn 'Arte di Palabra' van 1977 de poëzie van Kroon: 'Lyrica Sosial'. Kroon probeerde onrecht te bestRijden ten gunste van arbeiders en hij deed dit in de vorm van poëzie. Het is een geëngageerde poëzie waarbij hij grote betrokkenheid toonde voor de sociaal zwakkeren.

In 1978 heeft de Eilandsraad de 'Hymno di Kòrsou', zoals wij die nu kennen, goedgekeurd. Voordien zong men, zij het niet officieel 'Den tur nashon', op dezelfde wijs. Een lied met tekst die geschreven was door frater Radulphus. Men zong het graag om de muziek en om het ritme, niet om de tekst. Kroon ergerde zich aan die tekst. In 1937 schreef hij het gedicht 'Curaçao', waarin hij zijn kritiek uit en waarin hij ook frater Radulphus' tekst citeErt.

Niet alleen bij Kroon kwam de discriminatie ter sprake. Al in 1916 publiceerde Shon Wein Hoyer in 'Voz di Pueblo' het gedicht 'Triumfo di un cen', ook bekend als 'Balor di un cen'. Hierin wordt al de minachting van de blanke voor de neger aan de kaak gesteld. Een ander voorbeeld van 'Lyrica Sosial' is het gedicht 'Artesanos Curazoleños' van Emilio Hypolito Davelaar waarin hij het aantrekken van buitenlandse werkkrachten door de bedrijven, terwijl er op Curaçao zoveel werklozen zijn, bekritiseert.

GEEN INVLOED

Toch heeft de Lyrica Sosial geen invloed van betekenis op Curaçao weten te bereiken. De schrijvers probeerden het in de eerste plaats met verhalen, romans en proza- artikelen. Op andere plaatsen in de regio is deze Lyrica Social juist het middel bij uitstek geworden om te protesteren tegen sociale wantoestanden.

Over het Papiamentu is in de loop der jaren veel geschreven, ook in de vooroorlogse jaren op Curaçao zelf. Aart Broek haalt vier gedichten aan, waaraan twee, 'Nos Papiamentu' van W.M. Hoyer en 'Nan Papiamentu' van W.E. Kroon, al in de titel, de houding van de dichter ten opzichte van het Papiamentu aangeven.

Volgens Hoyer is de taal nog geen volwaardig communicatie- middel en moet de taal nog bijgeschaafd worden. We kunnen daartoe bij andere talen te leen gaan, maar uitsluitend om idiomatische steun en alleen als het absoluut noodzakelijk is. Hoyer pleit er al in 1902 voor om alle Curaçaose wetten en besluiten in twee talen te publiceren, in het Nederlands en in het Papiamentu. Niets is zo gevaarlijk, aldus Hoyer, als een volk te dwingen een andere taal te spreken. Het gedicht van W. Kroon verscheen enkele maanden na het gedicht van Hoyer. Ook hij constateert gebreken, maar hij vraagt daarvoor geen begrip, maar stelt bewust het verbeteren voorop. Dat is voor hem een absolute noodzaak. Zijn gedicht is geen loflied op het Papiamentu, maar kritiek.

SPAANS

Zijn ideeën over het Papiamentu had hij enkele weken eerder kenbaar gemaakt in een artikel: Men moet het Spaans gebruiken om het Papiamentu te polijsten en te corrigeren. Met het Spaans als maatstaf wordt men steeds verstaanbaarder in de regio om de eigen taal uiteindelijk tot Spaans te laten uitgroeien. Deze ideeën voerde Kroon ook door in zijn verhalen en romans. Hij gebruikte veel Spaans in zijn Papiamentu. Daardoor stond zijn Papiamentu veraf van de taal van alle dag. In een land, dat geen leestraditie heeft, wordt het daardoor niet gemakkelijk of aantrekkelijkker om te lezen, integendeel. Er kwam een eind aan de verhalen- produktie van Kroon in de loop van de jaren dertig.

Daar was buiten de taal echter ook een andere reden voor. Er was een conflict ontstaan tussen Kroon en de rk-missie. La Union, het blad van de rk Volksbond, waarin Kroon zijn verhalen publiceerde, stond onder supervisie van de rk-missie. Kroon echter begon artikelen te schrijven in La Prensa, waarin hij kritiek uitte op de rk-missie. Hij vond, dat paters discrimineerden op grond van huidskleur en toonde, dat aan met voorbeelden. Ook uitte hij kritiek op de rijkdom en macht van de kerk en op hun bevoogdende houding. Hij verweet de paters, dat ze geen respect hadden voor de historisch gegroeide "eigen" aardigheden van ons volk.

Kroon had zijn verhalen, waarin hij het geloof juist verdedigde, altijd gepubliceerd in La Union. Nu had hij het gevoel, dat de kerk het volk opzij schoof om zijn eigen belangen te verdedigen. Daardoor kon hij zijn werk niet meer publiceren in La Union.

Aart Broek is bezig met een dissertatie over de vroege Antilliaanse literatuur en door middel van deze lezingen hoopt hij deze literatuur meer bekendheid te geven en natuurlijk ook op te waarderen. Ter illustratie enkele van de genoemde dichten.

NEL CASIMIRI

Studio di Baile

WILLEMSTAD — Op 15, 16 en 17 april presenteren de leerlingen van Studio di Baile Korsou hun schoolvoorstelling aan het publiek in Centro Pro Arte. Deze uitvoering wordt gegeven om de topleerlingen van de Studio in staat te stellen om in de maand juli mee te doen aan een festival in Nederland en in Frankrijk. Volgens directeur/choreograaf Arthur Leuden is bewust gekozen voor dansen, die hier nog onbekend zijn.

Het puliek zal kunnen genieten van dansen uit onder andere Peru, Ecuador, Paraguay, Argentinië, Bolivia en Curaçao. In de uitvoering zijn drie stijlen, afro, modern en jazz in elkaar verweven. Na de pauze wordt een verhaal uitgebeeld van Arthur Leuden met als choreografen Arthur Leuden, Sandra Leonora en Sylvia Jöngslager. Het verhaal gaat over een kreupel meisje, dat steeds contact zoekt met de dorpsbewoners. Zij wordt echter steeds door hen verstoten, totdat één van de jongens die reeds een vriendin heeft, meer aandacht aan haar gaat schenken, met alle gevolgen van dien.

Aan de voorstelling doen 180 leerlingen, waarvan de jongste drie jaar en de oudste 59 jaar is, mee. De kostuums zijn ontworpen door Helen Leuden en vervaardigd door Helen Leuden en Hyma Fashion. Kaarten zijn verkrijgbaar bij Centro Pro Arte, Studio di Baile Korsou, Hubo, Shoes 'n Things, Nos Electronics, Cas di Arte, boekhandels Salas en Mensing's, New Edition en Art Screen.

Tevens kunnen donaties aan de balletschool worden geschonken. Voor iedere vijf gulden ontvangt men een bon, waarmee men een reis naar Nederland, Miami of Caracas kan winnen. De trekking is op 17 april bij de laatste voorstelling. Cassettes van de show en T- shirts zijn eveneens verkrijgbaar. Bij elke voorstelling wordt één kaart getrokken voor een jaar gratis les.

Expositie in Akademia di Arte

WILLEMSTAD — Volgende week donderdag, 21 april, om acht uur 's avonds wordt in de Akademia di Arte een tentoonstelling geopend van een groep Venezolaanse schilders uit de staat Falcon.

De expositie is mogelijk gemaakt door Ferry's Del Caribe en de dienst Culturele Zaken. De tentoonstelling is geopend tot 4 mei, van acht tot twaalf uur. Dinsdag- woensdag- en donderdagavond kan men ook tussen zeven en tien uur terecht.

AMIGOE DINSDAG 12 APRIL 1988

Nieuwe lijst Papiamentu van standaardisatie-commissie

WILLEMSTAD — De Commissie voor Standaardisatie van het Papiamentu heeft een tweede lijst met 2.000 woorden in het Papiamentu gestandaardiseerd. Dit heeft de woordvoerder van de commissie drs. F. Martinus gisteren bekend gemaakt.

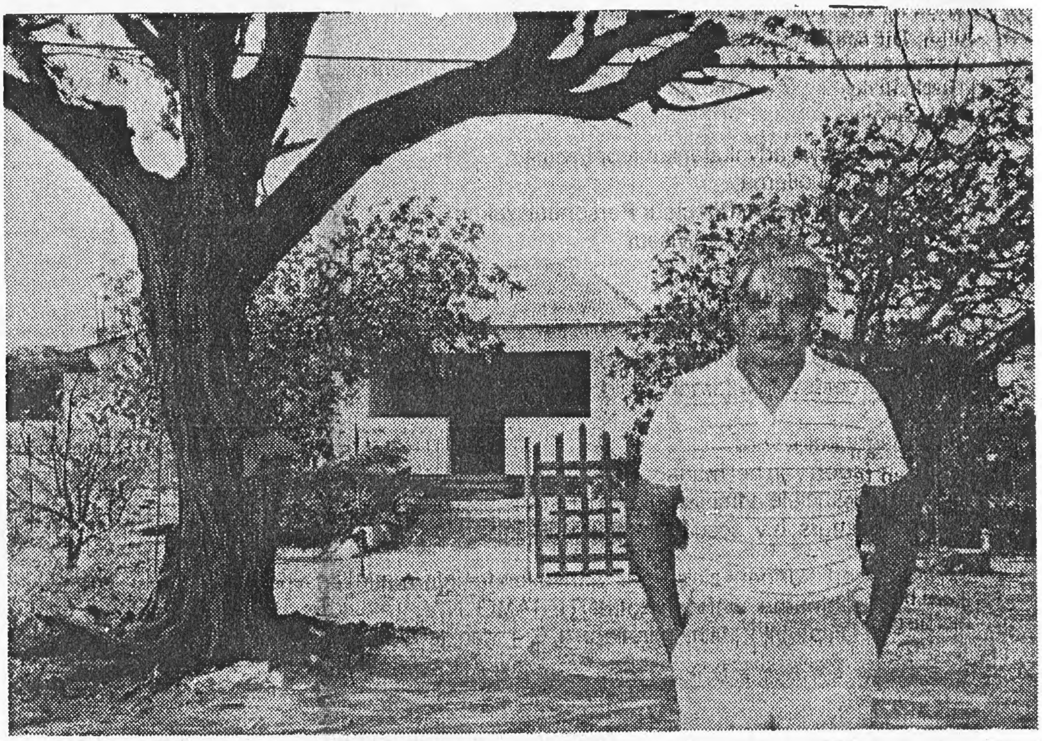
Vorig jaar is reeds een lijst met 1.000 gestandaardiseerde woorden uitgegeven. Naar drs. Martinus meedeelde, zijn in een plenaire vergadering van vorige week nogmaals 3.000 woorden aan de bestaande lijst toegevoegd. Dit jaar hoopt de commissie een lijst van in totaal 8.000 woorden te kunnen samenstellen, waar volgend jaar nog eens 2.000 gestandaardiseerde woorden in het Papiamentu bijkomen. "Als we de 10.000 woorden bereikt hebben, dan gaan we een uitgebreid Papiaments woordenboek uitgeven", aldus Martinus.

De commissie is in 1984 door de overheid in het leven geroepen om de Papiamentse taal een uniforme schrijfwijze te geven. In de commissie zijn zowel Aruba, Bonaire als Curaçao vertegenwoordigd. Als de commissie volgend jaar 10.000 woorden heeft gestandaardiseerd, dan is dat tweemaal zoveel als in het tijdsbestek van vijf jaar gepland was.

Martinus stelt dat het Papiamentu net zoveel woorden heeft als bijvoorbeeld het Nederlands, "maar als deze taal niet op de scholen en universiteit wordt gebruikt, dan blijft de taal arm. Met de standaardisatie wordt het Papiamentu in korte tijd twee of driemaal zo rijk. Als de standaardisatie eenmaal voltooid is, dan kan Papiamentu nog beter voor het onderwijs worden toegepast", aldus Martinus.

AMIGOE DINSDAG 12 APRIL 1988

ORANJESTAD — Vrijdag 15 april om acht uur 's avonds is in het Instituto di Cultura de opening van de schilderijen- tentoonstelling van Mateo Hayde (foto). Er zal een groot aantal schilderijen te zien zijn waarop Mateo Hayde de Arubaanse landschappen en geschiedenis heeft vastgesteld. De tentoonstelling is dagelijks tot en met 30 april te bezichtigen van half acht tot twaalf uur 's morgens, van één tot half vijf 's middags en zes tot acht uur 's avonds. De tentoonstelling is op zaterdagen en zondagen te bezichtigen van zes tot acht uur 's avonds.

AMIGOE DINSDAG 12 APRIL 1988

AMIGOE DONDERDAG 14 APRIL 1988

Pianist Kalman concerteert op 27 april op Aruba

ORANJESTAD — Onder auspiciën van de Arubaanse Kunstkring treedt woensdag 27 april in Cas di Cultura de bekende Hongaarse pianist/ componist Kalman Dobos op.

Het bestuur van de Kunstkring prijst zich gelukkig deze beroemde pianist naar Aruba te kunnen brengen. Zowel in zijn geboorteland Hongarije als daarbuiten geniet hij grote bekendheid door zijn composities en spel. Het programma op Aruba zal composities van Hongaarse componisten, zoals Liszt, Bartok, Kodaly, bevatten waaronder ook zijn eigen composities. Kaarten voor dit concert zijn bij de boekhandels en op de avond van de uitvoering aan de zaal verkrijgbaar.

AMIGOE VRIJDAG 15 APRIL 1988

Concert van Willem Breuker Collectief

WILLEMSTAD— Het Willem Breuker Kollektief zal zaterdag 16 april een openlucht concert geven op Plaza Cola Debrot bij de Waterfortbogen. In samenwerking met Sticusa en C.C.C. is de groep bezig aan een toernee. In Nederland en de VS heeft de formatie al bekendheid gekregen door veelvuldige radio- en televisie- optredens. Het concert van aanstaande zaterdag is onderdeel van de promotie- activiteiten rond de Waterfortbogen.

De organisatoren van deze activiteiten (Meta corporations en Comoser) willen bereiken dat Plaza Cola Debrot een ontmoetings centrum wordt voor toeristen en het lokale publiek. Het Willem Breuker Kollektief zal vanaf 10 uur 's morgens een optreden van ongeveer anderhalf uur verzorgen.

WILLEMSTAD — Onlangs hebben in de VIP-room van het Plaza Hotel de onderhandelingen plaatsgevonden tussen de Belgische en Antilliaanse delegatie betreffende het culturele samenwerkings-programma tussen België en de Nederlandse Antillen voor 1988, 1989 en 1990.

Het samenwerkings-programma omvat zowel wetenschappelijke als culturele aangelegenheden die gedurende de geldigheids-duur van het programma aan de orde zullen komen. Op het gebied van onderwijs en wetenschappen zullen aan beide partijen studie-, specialisatie- en navorsings-beurzen ter beschikking worden gesteld. Ook moeten etno-musicologisch onderzoek en taal-onderzoek de nodige aandacht krijgen. Binnen dit kader zullen deskundigen ter beschikking worden gesteld.

Op het gebied van cultuur zullen beide partijen informatie uitwisselen over literatuur, musea, toneel, dans, film, beeldende kunst, muziek en televisie.

Op het gebied van podiumkunsten zullen tevens de nodige uitwisselingen plaatsvinden, waarbij echter het accent zal komen te liggen op activiteiten die het karakter van diepte-investeringen hebben.

Foto: vlnr. Ernest van Buynder (commissaris-generaal van Internationale Zaken), Rudy Naaldijk (directeur van het Departement van Onderwijs) en Paul Berckx (administrateur-generaal voor Onderwijs en Permanente Vorming).

Edgard Supriano 'Trompet di Oro' overleden

WILLEMSTAD — Vanmorgen vroeg is de bekende Antilliaanse musicus Edgard Supriano op 58-jarige leeftijd overleden. Edgard was voor de Antilliaanse muziekwereld van markante betekenis. Ook buiten de muziek stond hij bekend als een voorbeeldig man. Het heengaan van Edgard betekent voor onze gemeenschap een gevoelig verlies. De beroemde trompettist is vermoedelijk als gevolg van een hartaanval overleden maar de juiste doodsoorzaak was bij het ter perse gaan van deze editie officieel nog niet bekend.

De altijd bezige Edgard trad gisteravond nog met zijn groep — Estrellas del Caribe — op. Vanmorgen trof zijn echtgenote hem echter levenloos in bed aan.

Tijdens zijn muzikale carriere heeft Supriano veel furore gemaakt met de formatie Estrellas del Caribe, waarvan hij de muzikale leider was. Deze groep bepaalde jarenlang de kleur en klank van de lokale populaire muziek.

Edgard was op muzikaal gebied all round. De trompet blies hij op Curaçao als geen ander. Verder speelde hij ook basgitaar, gitaar en piano. Supriano was een begaafd arrangeur en componist. Veel werken van hem worden nog steeds door diverse bands gespeeld. Ook in het buitenland heeft hij naam gemaakt. Met verschillende groepen (Concordia, Happy Boys en Estrellas del Caribe) heeft hij getoerd door het Latijns-Amerikaanse continent. Zelfs de bekende Macario Prudencia heeft enige tijd steun van hem gehad in Nederland.

Edgard Supriano heeft met veel grote Curaçaose artiesten samengewerkt. Hij heeft menig talent ontdekt en door zijn toedoen kon bijvoorbeeld Enrico Enriques de overstap maken naar het wereldberoemde orkest van Oscar de Leon. Enkele namen die nauw verbonden waren met de muzikale activiteiten van Edgard zijn die van Edwin Thomassa, Alejandro Frans en de legendarische Boy Dap.

Vooral met Boy Dap heeft Edgard een hechte band gehad. Dap vertelde met diepe verslagenheid dat zijn successen als Tumba-koning in 71, 73 en 74 te danken waren aan Edgard. "Ik heb vanmorgen een goede vriend en collega verloren," aldus Dap. " Hij was altijd bereid om te helpen. De Curaçaose muziekwereld is een groot man kwijt geraakt." De samenwerking tussen Dap en Supriano begon zo'n 30 jaar geleden.

Supriano zal de geschiedenis in gaan als Edgard 'Trompet di Oro'.

MEMORIAL TRIBUTE TO BEARDEN

A memorial tribute in honour of the late master artist, Romare Bearden, who died in New York at the age of 75, will be held on Saturday, April 16th at 6.00 p.m. at the Cultural Center, Backstreet.

Several local artists will join in paying tribute to Mr Bearden who lived and worked on this island for a long time. The artists include Mr Roland Richardson, at whose home Mr Bearden held his first art exhibition on St. Maarten. Others on the programme include Ms.Ruby Bute, Lasana Sekou, Bobo Claxton, Caroline Jenkins and Anastasia Larmonie.

Mr Bearden, who is survived by his wife Nanette Bearden, nee Rohan, of French Quarter contributed greatly to the cultural life of the island. He also wrote about St. Maarten in such prestigious publications as the New York Times. Most of his latter paintings were about this island, with two series that distinctly dealt with island life, his obeah and carnival series respectively.

'Jazz-muziek van hoog niveau'

Groots Jazz Festival in mei op Curaçao

WILLEMSTAD— Gedurende het eerste weekeinde in mei, van 5 tot en met 8 mei, zal op Curaçao het First Curaçao Jazz Festival plaatsvinden. Aan dit vier dagen durende evenement zullen diverse jazz- musici uit Curaçao en Curaçaose jazz- musici uit het buitenland deelnemen. Het zal een grootse ontmoeting worden van jazz- ensembles. De uitgenodigde artiesten hebben allen hun medewerking toegezegd. Door middel van dit festival willen de organisatoren het Curaçaose publiek tonen dat in de jazz- muziek vele Curaçaoënaars een voorstelling kunnen geven van hoog niveau.

De deelnemende musici zullen behalve uit Curaçao afkomstig zijn uit Nederland, de VS, Aruba en St. Maarten. De eerste avond van het festival, 5 mei, vindt plaats in Centro Pro Arte. De volgende avonden zullen de optredens plaatsvinden in Theater De Tempel (van 6 tot en met 8 mei).

ROY LOUIS BAND

Uit Boston zal de Roy Louis Band aantreden. Deze groep heeft de laatste jaren regelmatig opgetreden op Curaçao en wist zich steeds verzekerd van een enorme belangstelling. De groep bestaat uit Roy Louis (bas-gitaar) en Elmer Louis (percussie) beiden afkomstig van Curaçao. Roy en Elmer maakten ook deel uit van de internationaal bekende formatie 'Pasport'.

Elmer heeft kort geleden nog optredens gedaan met wereldberoemde grootheden zoals Herbie Mann, pianist Chick Corea en Michel Camilo. Hij geldt als een van de snelst opkomende percussionisten. De groep bestaat verder uit musici die voor jazz van hoog niveau, garant staan: Bobby Stern (saxofoon).

De jazz die deze groep brengt heeft een heel eigen 'touch. Behalve Latin- jazz, moderne - jazz en jazz- rock brengen zij nummers ten gehore die nog niet in een bepaald hokje geplaatst kunnen worden. De formatie heeft reeds in de VS en op diverse plaatsen in Latijns Amerika op de bühne gestaan.

ERIC CALMES & FELIX WALROUD

Uit Nederland zullen voor het jazz- festival een aantal bekende musici overkomen. Heren die hun sporen in de Nederlandse muziek- wereld reeds verdiend hebben: Eric Calmes bijvoorbeeld, ontving in 1987 de Nederlandse Jazz Podium- prijs als meest veelbelovende jazz- musicus van dat land. Cedric Dandaré (gitarist), Rudy Emerenciana die enkele jaren geleden nog op Curaçao woonde en furore maakte in het 'Straussen Jazz Kwartet'. Felix Walroud speelt steeldrums en was enkele maanden geleden op Curaçao te horen en te zien. Hij heeft inmiddels grammofoonplaten gemaakt met het London Philharmonic Orkest, waarbij hij als solist begeleid werd door dit wereldberoemd orkest.

JAZZ-MUSICI UIT CURACAO

Curaçao zal vertegenwoordigd worden door ondermeer: Dave Mathews, John Willekes & Jazz Expression met een andere virtuoos op de steeldrums Rudsel (Konkie) Halmeyer. Rudsel toont aan dat de steeldrum een volwaardig instrument is die als elk ander instrument geplaatst kan worden in de jazz- muziek.

Het Salsbach Jazz Trio zal tijdens het festival na lange tijd weer te horen en te zien zijn. Ook Errol (El toro) Colina geeft aan dit festival zijn medewerking. Enkele andere namen zijn die van Javier (Juchi) Cordoba op percussie, Ole Hanon op trompet, Lito Scarso (piano), Stanley Betrian (gitaar) en Bibi Provence met haar schitterende stem.

Igor Atalita die momenteel in Boston aan het Berklee's School of Music studeert, zal ook acte de presence geven op de piano.

ARUBA & ST. MAARTEN

Uit St. Maarten zal de bekende pianiste en zangeres Anastacia Larmonie met haar sextet komen. Zij heeft hier opgetreden met het FIM- orkest. Aruba zal vertegenwoordigd zijn door saxofonist Delbert Bernabela en zijn kwartet.

De organisatie die in handen is van de Curaçao Jazz Foundation, zal te zijner tijd meer informatie geven over de diverse optredens, kaartenverkoop en lokaties. Dit evenement moet niet verward worden met het Curaçao International Jazz Festival dat in november zal plaatsvinden en waarover ook nader bericht zal worden.

Statenlid Bareño in vragen aan regering:

Waarom historisch pand van Weg Kustbatterij afgebroken

ORANJESTAD — Met tien vragen aan minister van Welzijnszaken wil MEP- Statenlid Grace Bareño nadere bijzonderheden weten over de plannen het gebouw van dr Eloy Arends met bijhorend perceel en grond aan te kopen.

Zij wil weten welk bedrag hiermee gemoeid is. Zij wil graag weten hoe het staat met de "tweede opinie", die het Statenlid S. Thijsen van de fractie Oduber/Thijsen voor de televisie en in de Centrale Commissie liet horen.

HISTORISCH GEBOUW

Ook wil zij nader ingelicht worden over de uitlatingen van minister Don Mansur in Diario over de aankoop van dit pand, dat de huidige regering niet die fouten zal maken die in het verleden werden gemaakt waardoor historische panden verloren gingen. In dit verband wil mejuffrouw Bareño weten van de minister wat nu de mening van de regering is nu een historisch pand van de Kustbatterij te San Nicolas werd afgebroken. Waarom staat Weg Kustbatterij niet op de lijst van monumenten van prof. dr ir Temminek Groll?

In dit verband vraagt het Statenlid hoe de stichting Monumentenzorg heeft gereageerd op het afbreken van het gedeelte van Weg Kustbatterij en of ook ditmaal een gelukwens aan de regering werd gezonden, zoals bij aankoop van de woning van dr Eloy Arends.

Tenslotte vraagt het Statenlid de bewindsman het resultaat van de studie en/of het rapport van de commissie, die ingesteld werd voor Weg Kustbatterij. Waarom werd een gedeelte nu afgebroken en wordt dit niet als een misdaad tegen de bevolking van Aruba en zijn cultuur gezien?

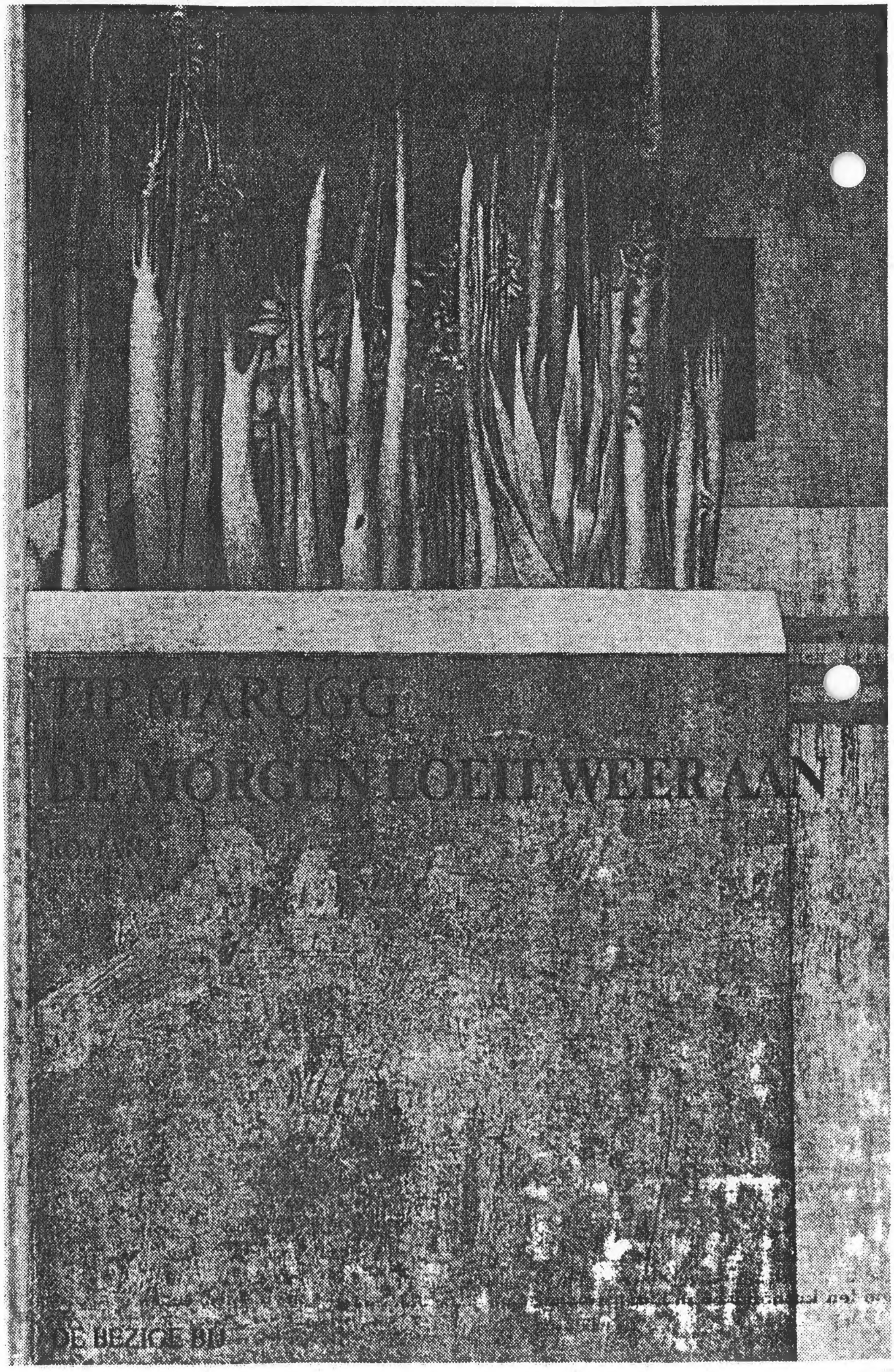
TIP MARRUG'S 'DE MORGEN LOEIT WEER AAN' : MEESTERWERK

Rituele angst in een ommuurde wereld

''BUITENGEWONE OMSTANDIGHEDEN! Ik erken geen buitengewone omstandigheden", riep de punctuele Duitse Wehrmacht-kolonel. "Zolang ik in dienst ben, heb ik mij elke ochtend geschoren, precies om half zeven, met warm water. Ik ben vandaag precies veertig jaar in dienst. Geschoren met warm water, oorlog of geen oorlog! Dat is wat ik onder cultuur versta! Buitengewone omstandigheden bestaan alleen als uitvlucht!". Dit schrijft Willem Frederik Hermans in zijn bekende novelle 'Het behouden huis', waarin tevens een stokoude, wereldvreemde man figureert, die in zijn zelfgeschapen realiteit immuun lijkt voor enig onheil. De bejaarde zonderling communiceert slechts met zijn tropische vissen in een afgesloten, naar buiten geblindeerde kamer.

Vele duizenden kilometers naar het westen, in dat duistere, ommuurde Caribische vierkant van de nacht "mijn zwarte vrouw, in wier kanelen armen de vervalste wereld en haar dreiging worden uitgedoofd" en waarin de sterren zijn als de ogen van stervende engelen, treedt de lezer een andere, doch vrijwel identieke realiteit binnen waar het ritueel een eigen, buiten-tekstuele waarde krijgt...

Op de bovenste trede van de geplaveide opstap voor een huis met uitzicht op die geheimzinnige lage heuvels als vrouwenborsten, die het eiland afsluiten van de vrije zee, zit een oudere man met zijn 'ideale combinatie' whisky-awa en ijskoud Hollands bier binnen handbereik. Honden blaffen onheilspellend dichtbij.

Tip Marugg heeft na een zwijgen van meer dan twintig jaar eindelijk weer een nieuwe roman geschreven. In 'De morgen loeit weer aan' schetst de auteur een verhelderende, diep-filosofische, in halve dronkenschap doorgebrachte nacht, waarin de stemming van de hoofdpersoon wisselt van opstandige neerslachtigheid tot euforisch visioen

GENOMINEERD VOOR DE belangrijke AKO-literatuurprijs, waaraan een geldbedrag van 50.000 gulden verbonden is, werd de Antilliaanse, weinig schrijvende, maar volgens iedereen die het weten kan hoge ogen gooiende, Tip Marugg. 'De morgen loeit weer aan', zijn derde roman in 21 jaar, werd door de jury geprezen om de "onnadrukkelijke wijze waarop, in droomscherpe beelden, de reeële en gehallucineerde gebeurtenissen verteld worden".

(NRC Handelsblad 8 april 1988)

De angst voor het leven, dat zich in al haar verschrikkelijke volheid en onmenselijkheid buiten de aquarium-sfeer van het Bandabaose behouden huis aanbiedt als een lonkende, geverfde hoer, noopt de hoofdpersoon ertoe zich te wapenen met zorgvuldig geconstrueerde riten van macht en reiniging. Zo wordt het heilig missaal van een ongrijpbaar en angstaanjagend universum "waar het eeuwig donker is" bewust teruggevoerd tot de banale stoep, de honden, de onuitputtelijke drankvoorraad en de schuifelende nachtdieren, "die vervlo[...] zijn".

De drie reuen en het teefje moeten om de vijftien minuten separaat uitgelaten worden, want anders storten deze vertrouwde 'huisgenoten' van uiteenlopende maat en onduidelijk ras zich op elkaar "met vervaarlijk gegrom en dingo-strijdkreten". Het minutieuze, grondige reinigings-ritueel van de tanden met her- en derwaarts gaande bewegingen van de borstel om de vieze nasmaak en stank van drank "de grote heelmeester, de bedriegelijke kwakzalver" en sigaretten zoveel mogelijk te elimineren. Het pistool, dat daarna uit de verborgen plaats in de klerenkast wordt gehaald en zorgvuldig op de nachttafel aan de rechterzijde van het bed wordt gelegd. Soms spelen de trillende vingers van de man -in die merkwaardige schemertoestand tussen waken en slapen- met de trekker van dit mannelijk wapen.

Tip Marugg heeft eens, een jaar of tien geleden, in een vraaggesprek verklaard dat "in extreme gevallen de zelfgekozen dood verkieselijker kan zijn boven het leven. Ik geloof", zei de bescheiden schrijver, "dat iedereen die nadenkt over het leven met een gedachte aan zelfmoord speelt. Dit spelen alleen al geeft het individu een grote persoonlijke macht. De wens is souverein en integraal. De zelfmoordenaar heeft 'brains' nodig : er zijn niet veel straatvegers die zich van het leven beroven, nee, het zijn eerder de kunstenaars, de intellectuelen, zij die te maken hebben met het pure leven in al haar vormen".

'Organiseer eens een reuzefestival, dat via de tv wereldwijd wordt uitgezonden, waarbij vliegtuigkapers en boekrecensen, zakkenrollers en kinderlokkers bekers en gouden medailles kunnen winnen?'

Marugg's dogma zou kunnen luiden, dat de levenstragiek van de protestantse blanke op het eiland nog veel groter is dan de op zich onmenselijke tragiek van de neger. Die tragiek uit zich in gestoorde signalen van angst, ontkenning en bezwerend ritueel. De blanke hoofdpersoon uit 'De morgen loeit weer aan' leeft dan ook in de ommuurde wereld die hijzelf geschapen heeft, een voor de buitenstaander hermetisch gesloten rupsen-cocon van eigen makelij. De optiek is als van een microscoop die niet vergroot maar verkleint.

Voor de man op de stoep is er geen weg terug uit de chaos. De drank, die verdooft, zal zijn werk blijven doen in een tergend langzaam, maar onverbiddelijk voortschrijdend proces van aftocht en ontluistering. Het is een onvoorwaardelijke veroordeling tot levenslang, want -ontnuchterd in de vroege middag- zal hij toch de zonnefakkel moeten aanschouwen die "licht brengt maar geen verlichting". Ook de passieve god van Zuid-Amerika, die zijn bril met loden glazen "nooit meer af zal doen", gaat hem stilzwijgend voorbij.

De tropische nacht met de maan en haar koele, geneeskrachtige stralen als een "alles afwassende doop" wordt daarom geprefereerd. Dan verschijnt, als in een laatste oordeel, een zacht golvende zee van honderden doodsvlinders, zinnebeelden van onsterfelijkheid, maar tevens voorboden van de vernietiging van Zuid-Amerika, de Cariben, het eiland, het huis en de man.

Na het plotselinge vertrek van deze lugubere insecten die zich uit hun cocon hebben bevrijd om 'zo vrij als een vogel te zijn', wordt het grafstil in de door onkruid overwoekerde tuin. De hoofdpersoon besluit een douche te nemen en zich met zorg te soigneren : De lijfelijke reiniging als illusie om het uiteindelijk lot te ontlopen.' Hij vraagt zich tenslotte af' of hij ooit wel gelukkig is geweest'.

Tip Marugg heeft met 'De morgen loeit weer aan' een werk van magistrale verbeeldingskracht geschreven. Het is in wezen de gunst van een schrijver die niet meer wilde publiceren aan de buitenwereld geworden. Het prachtige taalgebruik -vol archaïsmen- doet vaak bijbels-dwingend aan. De roman, en dit is het meesterschap van de auteur, roept een nauwelijks te vangen onderhuids gevoel van onbehagen op, dat zich in het bijzonder manifesteert in een besloten, welhaast ommuurd handelingsaspect van tijd en plaats.

Ernest Hemingway's oeuvre stond in het teken van angst en dood. Malcolm Lowrey's werk wordt beheerst door drank als bindende factor. Bij Tip Marugg vinden we de synthese. Niet voor niets is Marugg één van de grote kanshebbers voor de belangrijke, Nederlandse AKO-literatuurprijs en mocht hij in mei uitverkoren worden, dan zou dit wel eens nieuw onheil kunnen afroepen over de magere hermiet van Pannekoek die liever in het veilige duister verkeert. Maar ook hier gelden bijzondere omstandigheden niet als uitvlucht Tip!

Tip Marugg 'De Morgen loeit weer aan'. Roman 143 pag. Uitgeverij : De Bezige Bij.